

# SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

**Előfizetési árak:**  
 Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.  
 Fél évre — — — 10 " | Egyes szám ára — — — 40 fill.  
 Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.  
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.  
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.  
 Kéziratok nem adatnak vissza.  
 Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

## Olvasóinkhoz!

Lapunkat ez ideig a helybeli katonai parancsnokság cenzurázta. A cenzurálással megbízott dr. Deák Simon hadnagy, cenzor m. hó 26-án arról értesített, hogy lapunkat ezentul — a felsőbb katonai parancsnokság rendelete értelmében — a Déván székelő cenzura hivatalnak kell bemutatni, sőt nemcsak a lapnak, hanem bármely nyomdai terméknek kefélenyomatát is. E miatt csak nagy késedelmessé tudjuk megjelentetni lapunkat. Addig is, míg ezen rendelet következtében beadandó kérésünk kedvező elintézését fog nyerni, kérjük t. olvasóinkat és előfizetőinket, hogy a lap késedelmes megjelenéséért szives elnézéssel legyenek.

Tisztelettel:

a „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE”  
 szerkesztősége és kiadóhivatala.

## Hat és félmilliárd szovjetbankjegy.

Mi az Osztrák-Magyar-Bank álláspontja?

Bécs, szept. 30.

A „Keleti Ujság” írja: A budapesti szovjetkormány tudvalevőleg nem respektálta az Osztrák-Magyar Bank szabadalmát sem; uralmának első napjaiban lefoglalta a budapesti fő-

intézetnél és a vidéki fiókinézetnél lévő régi kék bankjegykészletét s mikor pénze elfogyott, jogtalanul elrendelte az Osztrák-Magyar Bank itt lévő lemezein a 25 és 200 koronás ugynevezett fehér-bankjegyek nyomását. A jegybanktól erőszakkal elvett, elrabolt kék bankjegyek összege valamivel kevesebb, mint másfél milliárd korona. A jogtalanul kiadott fehér bankjegyek összege még hitelesen nincs megállapítva. A nyomdák számlázásai szerint körülbelül 6-5 milliárd ilyen fehér bankjegy került forgalomba, amelynek sorsát a jelenlegi magyar kormány úgy döntötte el, hogy egyelőre 20 százalékot ismert el, azonban még nem rendelkezett a fehér pénzben teljesített fizetések és hitelezések jogérvényességének számszerinti összege felett.

A jegybank már megkezdte a likvidálást és legutóbb tartott ülésében elismerte a szovjetkormány által jogtalanul kiadott és elharácsoltt körülbelül másfél milliárd korona összegű régi kékbankjegy hivatalos jellegét. Ez annyit jelent, hogy ezzel az összeggel növekedik a hivatalos bankjegyforgalom és ezt az összeget mint függő kölcsönt a magyar állam a bankkal szemben kénytelen lesz átvállalni.

Magyarországnak a jegybanknál levő függő adóssága ezzel az összeggel 10.92 milliárd koronára emelkedik és minthogy az osztrák kormány adóssága a jegybanknál 22.08 milliárd korona, Magyarországnak még néhány száz millió korona függő hitelre lesz igénye, amit a jegybank a szerződések értelmében köteles is lesz honorálni.

Erre vonatkozólag már voltak is tárgyalások,

azonban a jegybank álláspontja az, hogy csak elismert kormánnyal köthet szerződést és a jelenlegi kormánynak is csak akkor adhat kölcsönt, ha ez megkapja a formális elismerést vagy nemzetgyűlési felhatalmazása lesz közkölcsönök elvállalására.

Tisztázni kell a postatakarékpénztártól kibocsátott pénzjegyek ügyét is. A jegybank szabadalmát biztosító törvény szerint ugyanis csak az Osztrák-Magyar Bank adhat ki bankjegyeket. Eldöntendő kérdés: bankjegy-e a postatakarékpénztári pénz vagy pedig csak utalvány törvényes bankjegyekre? A bank állásfoglalása ehhez a döntéshez fog alkalmazkodni. A jogtalanul kiadott 25 és 200 koronás fehér-pénzek érvényességét a bank természetesen nem ismeri el, értékük a magyar államot terheli.

## Katonai kormány alakult Romániában.

Vaitoianu tábornok miniszterelnök a következőképpen állította össze kormányát:

Miniszterelnök és belügy: Vaitoianu tábornok.

Külgügy: Misu londoni követ.

Államjavak: Popovici tábornok.

Kereskedelmi: Popescu tábornok.

Közmunkaügy: Mihoil tábornok.

Közüktatásügy: Lupescu tábornok.

Igazságügy: Miciescu, a semmisítőszék bírája.

Hadügy: Rascanu tábornok.

## A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

### Drága a szépség.

Irta: Garami Béla dr.

Ha valamikor nem volt frázis az a gyöngéd, költői fölkiáltás, a melyet hölgyeinkkel szemben szoktunk használni az elragadtatás föllángoló pillanataiban és a mely e két szóban foglaltatik: Drága szépségem! — ugy ez ma kétségtelenül nem bombaszt, nem túlzás, hanem (ha a dolgok mélyére nézünk) egyszerű prózai valóság. Minden megdrágult ezen a görbe világon, még a női szépségápolás, vagyis egyszerűen a szépség is. Hiszen még a vizet is óraművel méricskélve kapjuk és fizetjük a háziurakon és emelkedő házbérünkön át a vízműveknek! És mi minden kell még az istenadta és hatóság által megvámolt vizen túl is ahoz, hogy megfelelő módon konzerváltassék a női szépség, a mely szakszerű kozmetikai kertészkedés nélkül részben vadhajításoktól csunyl el, részben pedig idő előtt romlik, hervad, mint akár a legszebb rózsza, a melyet senkisésem óv, senkisésem ápol, szárazság senyveszt és vihar tép.

Oda jutottunk, hogy a háztartásunk költésélgeloirányzatában most már, mint lényeges tételt be kell iktatnunk a kozmetikai anyagok követelményeit, a melyeket az anyagok és kellékek egyre fokozódó drágulása miatt le-

hetetlen a különben is sokfelől igénybevett „gombostüpenz” rovatába illeszteni. Az ugynevezett „olcsó” krémek, garasos szappanok, hangos, de haszontalan puderek használatának az ideje lejárt azokban a női boudoirokban, a hol intelligenciával párosul a kozmetika. Az értelmes és egyéni ítélőképességgel bíró hölgyek már régen tisztában vannak azzal, hogy nem szépségápolás az, amit eddig üztek, a mig — csak hogy megnyugtassák magukat, hogy ők ápolják a szépségüket — néhány Olcsójóános droguával cselekedtek mindenképpen a maguk rovására. Sőt, kétségkívül rá kellett jönniök fogorvosi számláikból, idegességük által parancsolt sejourjaik kiadásából és hasonló egyéb jókból arra, hogy a legolcsóbb kozmetikai szerek a legdrágábbak.

Hogy aztán azok a bizonyos „legdrágább” szükségletek nem a legolcsóbbak — hát ez meg egészen természetes. Csak a semmit, vagy a hitványságunknál fogva ártalmas dolgokat lehet a régi szép idők árán vesztegetni. Ezek nem lehetnek olyan olcsók, hogy még így is ne jövedelmeznének többet élelmes árusítóiknak, mint a mennyi forgalmi hasznót biztosít a dermatológus lelkiismeretével és tudásával készített és folyton tökéletesített kozmetikai anyag és eszköz. Azok a hangos filléres krémek, szappanok stb. alig vannak kitéve árhullámzásoknak. Ha a disznózsir aránytalanul megdrágul, akkor más, ér-

tételemből zsirok kerülnek bele a csodakrémekbe, éppen úgy, mint a harmadrangu kifőzők finom ételeibe. A fő az, hogy kikérüljön a 10 koronából a 3 tál étel, előbbeni esetben az a bizonyos olcsó arcápoló szer, a minek a gyógyszerárak abnormis felszökéséhez csak azért nincsen közük, mert oly távol állanak a gyógyszerek fogalmától, mint akár a szenteltvíz. Emlékezzünk vissza csak az orosz-japán háborúra. Abban az évben — hogy egyebet ne említsünk — a kámfor, a mely egy általánosan használt háziszert (persze csak külső használatáról beszélünk most), 800%-kal lett drágább „nagyban”, mint volt a háboru kitörése előtt. A kuruzslók cikkei azonban akkor sem emelkedtek árban. Adnak ők rádiumot is egy koronáért, csak vásároljanak tőlük. Mivel azonban tényleg semmit sem adnak, csak elnevezik a kutyvasztékaikat az újabb tudományos vívmányok és fogalmak kívánalmi szerint, tehát ők mindent adhatnak minden áron, a mi még a laikus előtt is tökéletes bizonyítéka lehet annak, hogy a legjobb esetben is csak értéktelen dolgokkal vezetik félre a hiszékeny közönséget.

A komolyan vett kozmetikai szerek — sajnos — igenis megdrágultak. Maguk az anyagok, tökéletesült előállítás módjuk, csomagolásuk kellékei stb. mind aránytalanabban költségesebbek, mint például csak a mult évben ilyenkor voltak. Emelkedtek a külföldi

Vajda Vojvod, Pop Csicsó, Goldis, Nistor, Inculetz és Crhureanu tárcanélküli miniszterek.

A pénzügyminiszteriumot ideiglenesen a kereskedelmi miniszter vezeti.

Az új kormány szombat délután 4 órakor tette le az esküt. Ennek letétele után az új kormány minisztertanácsot tartott.

A kormány az ántáttal szemben az ellenállás politikáját fogja folytatni. (Viitorul.)

## Tisza merénylőinek Vizsgálati fogsága.

Budapest, okt. 1.

Gróf Tisza István volt miniszterelnök megölésével — amint már jelentettük — az ügyészség Sztranyovszky Tibor joghallgatót, Dobó István vállalkozót, Heltai Viktor kereskedőt, Kéri Pál és Magyar Lajos hírlapírókat vádolja. Kovács Lajos vizsgálóbíró kihirdette előttük végzését, amely szerint mindegyik ellen gyilkosság büntetében való tettesség, illetve bűnrészesség címén elrendeli a vizsgálatot és egyúttal vizsgálati fogságba helyezi őket. Magyar Lajos felfolyamodott a végzés ellen, a többiek jogorvoslattal éltek és így az ügy a vádtanács elé kerül.

## Tájékoztató.

A szászvárosi ref. Kún-kollegium Előjárósága internátussal és konviktussal egybekötött 3 éves fiu- és leány felső kereskedelmi iskolát és egy éves kereskedelmi szaktanfolyamot állított föl.

Iskolai díjak a következők:

	Magyar anyanyelvű prot. tanulóknak	Más vallásúaknak
Konviktusi díj	1600 K	1800 K
Tandij	600 „	800 „
Közköltség (bennlakók)	240 „	300 „
„ (kinnlakók)	160 „	200 „
Lakásdíj	150 „	200 „
Lányoknak intern. díj	200 „	200 „

Az iskolai díjak két részletben (beiratkozáskor és február hó 1-én) esedékesek. A konviktusi díjak 30%-a beiratkozáskor, 30%-a december hó 1-én, 20%-a február hó 1-én,

20%-a április hó 1-én fizetendő. Az iskolai díjak esetleges módosítását fönntartja magának az Előjáróság.

Jó előmeneteli, szegénysorsu tanulók indokolt esetekben kedvezményt nyerhetnek.

Jelentkezéseket f. év október hó 11-ig fogad el az igazgatóság. A beiratások folyó év október hó 13—15-ig lesznek. Beiratkozáskor a tanuló köteles a múlt évi iskolai bizonyítványt, anyakönyvi kivonatot és újraoltási bizonyítványt beadni.

A kereskedelmi szaktanfolyam évi díja 1000 K, mely összeg két részletben, beiratkozáskor és február hó 1-én fizetendő.

Ágyneműről és szalmazsákról a tanuló köteles gondoskodni.

### A ref. Kún-kollegium felső kereskedelmi iskolájának igazgatósága.

Szászváros (Hunyad-megye.)

## Siófoki tanácskozás a pogrom ellen.

Budapest, okt. 1.

A dunántul történt sajnálatos események hírei Budapesten nagy nyugtalanságot keltettek. A nyugtalanság és aggodalmak eloszlatása végett József főherceg, Andrássy Gyula gróf és Bethlen István gróf a Balaton vidékre utaztak, hogy Siófokon felkeressék Horthy Miklós ellentengernagy főparancsnokot. Elutazásuk előtt a kormánnyal folytattak tanácskozásokat. Siófokon fontos megbeszéléseket tartottak Horthy főparancsnokkal s e megbeszéléseket eredményeképpen a következőket közölték a budapesti lapokkal:

Horthy Miklós a megbeszélések során hangsúlyozottan kijelentette, hogy tőle nemcsak a legtávolabb áll minden progromszándék, de intézkedéseket tett, melyeknek értelmében mindazokat a tiszteteket, akik valahol valamilyen progromszerű rendzavarásban, tüntetésben, vagy kegyetlenkedésben részt vettek, hadbírószág elé állítják. Ha arra sor kerül, hogy Budapestre bevonuljon, csak olyan kiválogatott tisztekkel vonul be, akikben ő is teljesen megbizik és a zsidóságnak semmi veszélytől nem kell tartani.

vámtelemek is, különösen az importált anyagok rovására. És — sajnos — ezek ellen a csunya drágulások ellen nincs szepitőszerünk. De még valami megnyugtató, vigasztaló kilátásunk sincs arra nézve, hogy a szépségápolás költségei hovatovább olcsóbbak lesznek, vagy az, hogy megtakaríthatunk a kozmetika számára esetleg a szerényebb divat számláján. Ellenkezőleg. A női szépség személyes kelengyéje, a divat is oly abnormis túlkövetelésekkel lép elő az ő szörméivel, bársony- és pelucke-szőrmeimitációival, hogy valóban itt az ideje, hogy a szegény, sanyargatott férjek és apák kiadják a jelszót az általános divatlefejezésre. Mert ezt ilyen arányokban tovább kibírni legföjebb csak évi főnyereményekkel lehet. A divatlefejezés azonban bizonyosan csak utópia marad, akár csak a Treuga Dei. Az eszme talán még a hölgyeknek is tetszenék, mert hiszen az ultradivatos öltözködés nemcsak örülten költséges, de egyenesen próbára teszi fárasztó voltával a hölgyek fizikumát is. Ismételjük, talán meg lehetne nyerni a hölgyeket a takarékoság eszméjének a divat terén is, de kizárt dolog, hogy valaki ebben tényleg és tetteleg kezdeményező szerepet vállalna. Minden asszony megvárja, a míg a barátnője felveszi a tavalyi bundáját és (Uram bocsás!) a tavalyi kalapját. Mivel pedig ennél hamarabb bekövetkez-

hetik az, hogy Anglia leszereli a hadseregét Németország előtt, tehát marad minden úgy, a hogy van, vagyis a női szépség kerete, foglalatja, a divat ezután is fokozódó sebességgel rohan a pazarlás vágányain természetesen a kisiklás felé.

Félt, hogy ennek a drága divatnak a szépségápolás is meg fogja adni az árát, nem is szólva a háztartásról, a hol a menüben már is be nem vallott pusztításokat végez, valahányszor a család vendégek nélkül ül asztalhoz. A gyomor sinyli a divatot, mint a hogy kevés iskola is csak azért van, mert nagyon sok katona kell a béke áldásainak. A szépségápolás nem divat, hanem komoly szükséglet. Éppen ezért több mint valószínű, hogy ebben fog megtakarításokat keresni a tangózó divatpazarlás és ennek a megtakarításnak a csunya uzsorakamatait a női szépség fogja megfizetni. Fogak időelőtti kihullása, gyors kopaszodás, jelentékeny ráncok és hasonló kellemes jelenségek maradnak a diadalmas győző, az esztelenül drága divat diadalszekevényeinek a nyomában. Az olcsó és ártalmas kozmetikumok, a kuruzslók ideje újra eljött, mert ezekkel nem állhat alkuba a komoly gyógytudomány, a melynek rövidesen sok veszélye lesz a „takarékos“ szépségek valamelyes kireparálásával. Addig pedig rá kell bízunk szépeinket az ő sorsukra és eszélyes-

## NAPI HIREK.

— **Választás.** Juhász Erzsébet okl. gazdasági szaktanítónőt az erdélyi ref. egyházkerület Ig. Tanácsa a nagyenyedi tanítónőképző intézethez a gazdaságtan és női kézimunka tanítására egyelőre s.-tanárnőnek megválasztotta. A megválasztott új tanárnő Juhász Izidor piskii ref. lelkész leánya.

— **Kereskedelmi iskola a Kún-kollegiumban.** Lapunk más helyén közöljük a Kún-kollegiumban szervezendő fiu- és leány felső kereskedelmi iskolára vonatkozó tájékoztatót. Itt is örömmel közöljük e nagyfontosságú hirteljes elismerésünket fejezve ki a Kún-kollegium előjáróságának és tanári karának e nagyjelentőségű kulturális áldozatkészségéért. Csak azt jegyezzük meg, hogy egyéves női kereskedelmi tanfolyam is lesz a három éves teljes felső kereskedelmi iskolával kapcsolatban. Ez utóbbiba fiu és leány növendékek egyaránt felvétetnek. Mindennemű felvilágosítás iránt forduljon a közönség bizalommal dr. Kristóf György Kún-koll. tanárhoz, ki az igazgatói teendőket végzi.

— **Román színelőadás.** A „Centrál“ szálloda disztermében a múlt héten egy nagy sikerű előadás volt. A hirneves Barsan előadása volt ez, melyre a közönség nagy számban jelent meg. Az előadás elsőrangú volt s a közönség sürű tapssal adott ennek kifejezést.

— **Választás.** A helybeli pénzügyőri szakasznál szolgáló Papp Ferenc fővigyázó a napokban Déván sikerrel tette le a szemlési vizsgát.

— **Halálozás.** Galaczi Buda Lajos oláh-brettyei földbirtokos és ref. egyházi gondnok f. év szept. hó 22-én elhunyt. A család külön gyászjelentéssel tudatta a szomorú hirt.

— **A kolozsvári színház átvétele.** F. hó 1-én délelőtt dr. Porutiu Bálint prefektus és dr. Pop Julian polgármester megjelentek dr. Janovics Jenő szinigazgató irodájában és tudatták a direktorral, hogy a kormányzótanács nevében átveszik a színházat s így a magyar társulat további működését ezen a helyen betiltják. Az átvételi aktus a színpadon, az egybegyűlt személyzet jelenlétében történt meg,

ségükre. A női ösztön sokszor szerencsésebb a férfiak tudásánál; rábeszélőképességünknel pedig mindenestre. Ha ez a szerencsés nő ösztön még idejében a tükör elé áll (és ez csak nem marad el) és nemcsak néz, de lát is, akkor nem fog olyan nagy rombolást végezni az általános drágaság éppen a női szépségen, a melynek okszerű kozmetikájával nem szabad és nem is lehet alkudozni.

A szépség a legnagyobb uralkodó ezen a földön. Mint ilyennek meg kell lennie a magacivillistájának is, a melyből lealkudozni lehetetlen. Kartonruhában el tudok képzelni egy királynőt, de hermelinben koldusasszonyt — soha. Szerényebb divatkeretekben is érvényesülhet a fejedelmi szépség. Ez azonban megfordítva éppen nem áll.

Hölgyeim, drága, szép hölgyeim, ne áldozuk föl a szépséget az esztelenül pazarió divat anyagi kicsapongásainak. Közel az idő, a mikor ez az örült világverseny megroppan a divatszalonokban és jöhet, — mert jönnie kell — a fehér egyszerűség szinte biblikus, tiszta józansága. Hol lesz akkor az elromlott, időelőtti elvirult, vagy elhanyagolt szépség és miféle prémekekkel fogjuk akkor annak a hiányát takargatni, ha nem lesz divat a régi hét fátyol reminiscenciájára teremtett ezidei hét bőr hordás?

Talán érdemes ezekről gondolkodni!

a jegyzőkönyvi formalitások elintézésével. A szintársulat a „Szinkörben“ fogja előadásait tartani.

— **Szinészet.** Szászvároson az elmúlt héten német színelőadások voltak. Egy wien-i társulat Niederhofer Ferenc igazgatása alatt négy előadásra érkezett ide. A „Centrál“ szálló dísztermében tartott előadásokból megállapítható, hogy úgy Niederhofer igazgató, mint a társaság többi tagjai a legnagyobb elismerést érdemelnek. A vígjátékokon a közönség agyonkacagta magát s a színészek ügyes, precíz játékát sürű tapssal honorálta. Fischerné, Winterné és Lambert színészek művészi színvonalon álló játékokat produkáltak.

— **Rendezni fogják a magyar tisztviselők és nyugdíjasok ügyét.** A „Dimineata“ közli, hogy a kormányzótanács Budapestre küldötte Arsenovici Gyula miniszteri tanácsost, aradi pénzügyigazgatót, hogy ott a pénzügyminisztériummal tárgyalásokat folytasson az elszakadt területek pénzügyi kérdéseinek rendezése végett. Amíg a végleges rendezés megtörténik, többek közt a hivatalnoki előlegek, fizetések, nyugdíjak kérdését fogják ideiglenesen elrendezni azokra a tisztviselőkre és nyugdíjasokra nézve, akik magyar állampolgárok maradtak.

— **Jékey Aladár ünnepléséről** számol be a Magyar Szó legújabb száma. Ez alkalommal bő ismertetésben foglalkozik a hetvenéves költő minapában megjelent kötetével, az első helyen hozza két versét. Vén kutya címen Pálffy Gyula Irén, ez a Tömörkényi magyarságu kitűnő író irt nagyszerű novellát. Csermely Gyula nyelvünk tömörségéről értekezik széles tudással és ragyogó szellemességgel írott tanulmányában, míg a pesti írást ezuttal Gosztonyi Ádám, az ismert nevű novellista Árvácska elbeszélése képviseli. Irodalom rovatában Leonid Andrejevéről, a szerencsétlen véget ért orosz regényíróról emlékezik meg. Oláh Gábor fantasztikus színműve, Dosztojevskij regénye és Ötvös Béla verse zárják a kitűnő folyóirat hasábjait.

— **A Bánátban is lebélyegzik a bankjegyeket.** Bukarest. A „Viitorul“ jelentése szerint a nagyszebeni kormányzótanács rendelete értelmében két hónapi határidőt tűztek ki a Bánátban levő magyar bankjegyek lebélyegzésére.

— **A magyar kommunizmusról.** Az „Universul“ írja: Bázalból közlik budapesti tájékoztatás alapján, hogy a magyar kommunisták 2000-nél több kivégzést hajtottak végre. Az áldozatok mind az értelmiségi osztályhoz tartoztak, tiszték és papok. A négy hónapi diktatura 12 milliárdnál több terhet rótt Magyarországra.

— **Kétmillió ember Olaszország vesztése.** Bukarestből jelentik: Az „Universul“ írja: Igen érdekes broszúra érkezett Olaszországnak a világháborúban való részvételéről. Eszerint 496.921 olasz harcos esett el. Ezekhez számítva 949.576 sebesültet és 485.458 foglyot, Olaszország egészben 1,931.955 embert vesztett ebben a háborúban.

— **60 százalékkal fogják beváltani a hadikölcsönt.** A „Keleti Ujság“ írja: Debrecenből jelentik, hogy oda most érkezett haza az egyik pénzügyi vezetője, aki Budapesten és Bécsben járt és aki a hadikölcsönről a következőket mondta: Az osztrák békeszerződésben az antantnál az a tendencia nyilvánul meg, hogy minden újonnan alakult állam belügyileg, azaz saját hatáskörében intézze el a hadikölcsönök kifizetését. Bizonyos fináncpolitikai és bankszemponatok előírják, hogy ebben a kérdésben az érdekelt államok

között egy megegyezés jöjjön létre, hogy milyen százalékkal váltják majd be a kötvényeket. A bécsi magánforgalomban jelenleg 50 százalékkal keresik a hadikötvényeket, ami arra mutat, hogy ezen árfolyamon felüli százaléokra számítanak. Pénzügyi körök szerint 60 százalék körül lesz a kötvények értéke. A hadikölcsönkötvények elértéktelenedéséről szóló rosszakaratu rémhírek nem egyebek, mint egyes spekulánsok manőverei.

— **Irodalmi pályázatok.** Az Aradi Kölcsey Egyesület Arad irodalmi és művészeti életének fejlesztése érdekében pályázatot hirdet: a) 400 korona, 200, 100 koronával díjazandó három novellára. b) 400 koronával díjazandó egy verses elbeszélésre és c) 100—100 koronával díjazandó két költeményre. A pályázat határideje 1919. október 31. A munkák jelígyes levél kíséretében borítékba zárva a következő címmel: „Pályamű“ az Aradi Kölcsey Egyesület irodalmi és művészeti bizottságához, (Kulturpalota könyvtár) adandók át. A pályamunkák idegen írással, lehetőleg gépirással irandók le. A pályadíjakat csak irodalmi értékű munkák részére ítéli oda a bíráló bizottság. A jutalmazott pályaművek a Kölcsei Egyesület tulajdonába mennek át, azokat az egyesület közlésre felhasználhatja. Az Aradi Kölcsey Egyesület irodalmi és művészeti bizottsága.

— **Ferencz József Ischli villáját megvették az amerikaiak.** Innsbruckból jelentik, hogy egy holland—amerikai társaság alakult öt millió frank tőkével oly célból, hogy megvásárolja és kisajátítsa az osztrák Tirol szállodáit és nagybirtokait a turisták részére. Eddig már nagyon sok előkelő salzburgi és ischli szállodát, valamint a Ferencz József volt uralkodó nyári villáját vásárolták meg. Ez utóbbit is át fogják alakítani szálloda céljaira.

— **A keresztényszociálista sajtó.** A Keleti Ujság írja: Budapestről jelentik: A keresztényszociálista sajtó igen heves agitációval szervezkedik a magyar vidékeken. Már egy hete a következő vidéki napilapok indulnak meg teljesen keresztényszociálista mezben: Szegedi Új Nemzedék, Pápa és Vidéke, Fejérmegyei Napló, Esztergom, Győrvármegye, Új Élet (Sopron), Testvér (Székesfehérvár), Kalocsai Néplap, Zalamegyei Ujság (Zalaezerszeg), Dunántuli Hírlap, Zalai Közlöny (Nagykanizsa), Vasvármegye (Szombathely) stb. Kecskeméten, Egerben, Miskolcon ugyancsak most áll szervezés alatt a keresztényszociálista sajtó. Az ellenakció eddig nagyon erőtlenséggel és féltéssel.

— **Világszerte tilos a fegyverárulás.** Az „Adeverul“ írja: A szövetségesek a fegyverek és lőszerkereskedelmre vonatkozólag egy szerződést irtak alá. Ennek a szerződésnek célja az, hogy meggátolják a fegyver és lőszer árulását, minthogy bizonyos helyeken rendkívüli mennyiségben vannak elrejtve és elterjesztésük veszélyeztetné a világ közönségének békéjét és nyugalomát. A román és szerb delegátusok is aláírták ezt a szerződést.

— **A választások elhalasztása Romániában.** A „Viitorul“ írja: A minap minisztertanács volt, melyen Maniu is részt vett. Napirenden voltak az aktuális politikai kérdések, melyek sürgős megoldásra várnak. Elvben a választások egy hónappal való kitolását határozták el. A cenzura, amely eddig preventív volt, ezenkívül represszív lesz, azaz a lapok előzetes cenzurája megszűnik és csak az utólagos megtorló jellegű lép a helyére. Ami az ostromállapotot illeti, azt nem szüntetik meg, hanem enyhítik olyformán, hogy

a választási gyűléseket az eddigi formalitások (bejelentés) stb. mellőzésével lehet megtartani.

— **Olasz-magyar kereskedelem.** Bukarest, szept. 29. Egy olasz dekrétum-törvény megengedi a be- és kiviteli kereskedelem újrafölvételét Olaszország és Magyarország között. (Unirea.)

— **A szódavíz.** Általánosan tudva van, hogy „jó“ szódavíz csak iható vízi kutvizból lehet készíteni. A korcsmárosok részvénytársasága által készített szódavíz — lévén az bár tiszta, de egy tulságosan salétrom tartalmu kutvizból készítve (a Brotschi-féle vendéglő udvarán levő kutból) nem vetekedhetik a két víz között levő kutakból előállított szódavízzel. A közönség körében általános a panasz a salétromos izű szódavíz miatt. Nagyon helyes dolog volna, ha a részvénytársaság szódája vizéhez iható vízi kutvizet használna. A salétromos szódavíz a legjobb bor izét is elrontja.

— **Egy jókaraan lévő ellenőrző üzleti pénztár eladó.** Az amerikai gyártmányu pénztár a híres National Cash Register Co. cégnél Dayton (Ohio)-ban készült. Bővebbet lapunk szerkesztőjénél.

— **Tíz kilométer magasságban.** A „Le Progres“ írja: Roland Rohls amerikai aviatikus egy 400 lóerős biplánon Amerikában 10.424 méternyi magasságba szállt föl. Utja alatt az amerikai aviatikus 10.400 méternyi magasságban 48 fok hideget talált a fagyponthoz.

— **Mennyire emelkedett a bőr ára?** Az általános áremelkedések között a bőrarak emelkedése is elfoglalja méltó helyét, amit a következő is bizonyít: A felsőbőr quadrátjának ára 1914-ben —90 K, 1915-ben 250 K, 1916-ban 4— K, 1917-ben 4— K, 1918-ban 12— K, 1919-ben 35—55 K. A talpbőr ára kg-ként: 1914-ben 3— K, 1915-ben 8— K, 1916-ban 12— K, 1917-ben 13— K, 1918-ban 54—K, 1919-ben 100—130 K. Ezenkívül még hozzászámítandó a bélés, aprókelek és a felemelt munkabérek. Egy pár férficipő előállításához három angol láb felsőbőr és kb. egy kilogramm talpbőr szükséges. Az általános viszonyok rendezése maga után fogja vonni előreláthatólag a bőrarak leszállítását is, ami egyben a régi bázison való munkát fogja lehetővé tenni.

**Vasárnap, f. hó 12-én az Egyesült Mozgókban két nagy előadás, d. u. 6 és este fél 9 órakor. Szenszációs műsor!! Szombaton nincs előadás.**

**KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.)\***

Vettük az alábbi sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

A múltakban szomoruan tapasztaltuk, hogy városunk közönsége őszi, téli és tavaszi időben, tehát az év három szakában kénytelen volt nélkülözni a fürdőzést, csupán azért, mert a helybeli egyetlen fürdőtulajdonos a szénről, fáról kellő időben nem gondoskodott, avagy azért, mert ő a szükségelt szén, fát igen drágának tartotta s nem vásárolt belőle. E lap hasábjain nem egyszer tetett szóvá ez a kérdés s most, amikor még elég idő van arra, hogy a fűtőanyag beszerzését a fürdőtulajdonos ur eszközölje, szük-

\*) Közérdekű felszólamlásokat e rovat alatt díjtalanul közlünk. A felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

ségesnek tartottam ez uton tenni öt erre figyelmessé, nehogy újra kénytelenek legyünk egy egész hosszú telet fürdőzési lehetőség nélkül végig élni.

A közegészség óriási kárára volna ez, ha azt vesszük figyelembe, hogy városunk polgárságának nagy része már kulturáltságánál fogva is igényli a fürdőt. A fürdőtulajdonos urat kényszeríteni kell fürdőjének üzemben tartására, vagy pedig meg kell vonni tőle az iparjogot, mert az még sem járja, hogy a város közönsége a fürdőtulajdonos szeszélyei szerint juthasson fürdőhöz.

A tűzifa ára nem titok. Ha a fa napi ára drága is, be kell szereznie azt s a fürdőzés díját is e szerint állapítani meg. A hatóság minden bizonnyal nem kényszerítheti öt arra, hogy veszteséggel folytassa üzemét. Aradon 4-6 koronában állapította meg a hatóság egy fürdőzés díját. Tudtommal Aradot nem környékezik őserdők, a fát messziről — főleg megyénk területéről, tehát Szászváros és környékéről — szállítják oda. A tűzifa tehát Aradon többre jön, mint Szászvárosban. Miért ne lehetne tehát városunkban a gőz- és kádfürdőt legalább is heti két napon át üzemben tartani?! Hatóságilag kötelezni kell erre a tulajdonost, vagy teljesen megvonni tőle az iparendélyt, hogy ez által mások ebbeli vállalkozási kedve és üzleti kilátásai legyenek kedvezőbbek.

Egy város, ahol intelligens iparosok, kereskedők, köz- és magántisztviselők, katonaság, iskolák oly nagy számban vannak, nem lehet el egy rendesen funkcionáló közfürdő intézménye nélkül.

E pár sort úgy a fürdőtulajdonos, mint az illetékes hatóság figyelmébe ajánlom.

Szászváros, 1919. október hó 1-én.

Tisztelettel: *Egy városi polgár.* 63

— Eladó 120—130 drb. korpás hektós zsák, 10 boros, 6 pálincás hordó, egyfogatu féderes kocsi, egy lóra való hám, továbbá Algyógy községben több ház és kert. Bővebet a szerkesztőségben.

**Eladó ház.** A Főtéren egy emeletes ház eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

65 1-2

### Meghívás.

A „Hangya“ a magyar gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete kötelékébe tartozó „Algyógyi fogyasztási és értékesítő szövetkezet“ 1919. évi október hó 12-én d. u. 3 órakor a szövetkezet helyiségében

### 1917. és 1918. évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghívottnak; ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy az újabb gyűlés 1919. október hó 19-én lesz megtartva a megjelentekre való tekintet nélkül.

#### NAPIREND:

1. 1917. és 1918. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadosok megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelő-bizottság választása.
7. Netaláni indítványok.

1918. dec. 31-én a tagok száma 180, üzlet-részeinek száma 718; az év folyamán belépett 2 tag 3 üzletrésszel, kilépett 2 tag 3 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Algyógy, 1919. július hó 12.

Az igazgatóság.

„ARDELEANA“ takaré- és hitelintézet részvénytársaság Szászvárosban elfogad betéteket 3% kamatozás mellett, az adót az intézet fizeti.

64

Igazgatóság.

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság“ könyv- és papir-kereskedésébe egy ügyes fiú, ki legalább 2 gimn. osztályt végzett és magyarul, németül és románul beszél, **tanulónak** azonnal felvétetik.

## Hasatschek Károly

építőmester

7 12-25

Szászváros, Romoszi-ut 23.

## VASILIE BUDOIU

kádár-mester

Elvállal e szakba vágó mindennemű munkákat jutányos árak mellett.

39 6-10

Szászváros, Malom-u. 22. sz.

# Szokott Ön hirdetni?

**Reklám!**

E nélkül nincs üzleti élet! oo

Aki ingatlant vagy bármit vesz, elad, bérel, bérbead, vagy vállalkozik, munkát, vagy munkásokat keres, az hirdessen a

**Reklám!**

Ma már a jó bornak is cégér kell!

Többszöri, állandó hirdetéseknel nagy kedvezmény!

## Szászváros és Vidéké-ben

Többszöri, állandó hirdetéseknel nagy kedvezmény!